

О. Ю. КРАВЧУК

кандидат політичних наук,
доцент кафедри психології, філософії
та соціально-гуманітарних дисциплін
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
ORCID: 0000-0001-7802-1934

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ В США ТА КИТАЇ

Стаття присвячена порівняльному аналізу використання штучного інтелекту (ШІ) в публічному управлінні Сполучених Штатів Америки та Китайської Народної Республіки. З розвитком цифрових технологій уряди обох країн активно впроваджують ШІ у сферу публічного управління, щоб підвищити ефективність процесів, покращити надання послуг та оптимізувати управління ресурсами. Проте існують суттєві відмінності у підходах та пріоритетах щодо впровадження ШІ, що обумовлено політичними, економічними та соціальними особливостями кожної країни. У США ключовий акцент робиться на етичних аспектах, захисті приватності та регуляторних механізмах, які дозволяють забезпечити прозорість і підзвітність використання ШІ. Уряд США, зокрема, розробив і впровадив низку нормативних актів та етичних керівництв, спрямованих на захист прав громадян і запобігання зловживанням новітніми технологіями.

Наголошується, що Китай активно розвиває ШІ для зміцнення контролю над громадянським суспільством і забезпечення внутрішньої стабільності, орієнтуючись на високий рівень централізації управління. Уряд КНР використовує технології ШІ для масового збору та аналізу даних з різноманітних джерел, зокрема у сфері безпеки та правопорядку, що сприяє посиленню контролю за суспільною поведінкою. Порівняльний аналіз дозволяє визначити ключові особливості обох моделей використання ШІ, їхні переваги та недоліки, а також оцінити можливості адаптації окремих елементів цих моделей у контексті міжнародного досвіду. Результати дослідження можуть слугувати основою для розробки рекомендацій щодо впровадження ШІ у сферу публічного управління з урахуванням національних специфік, що сприятиме формуванню більш ефективних та прозорих систем управління.

Ключові слова: штучний інтелект, публічне управління, безпека, цифрові технології, порівняльний аналіз.

O. YU. KRAVCHUK

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor at the Department of Psychology, Philosophy
and Social and Humanitarian Disciplines
Admiral Makarov National University of Shipbuilding
ORCID: 0000-0001-7802-1934

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN PUBLIC ADMINISTRATION IN THE USA AND CHINA

The use of artificial intelligence (AI) in public administration in the US and China illustrates two different approaches to using technology for public development and governance. These countries, being world leaders in the field of innovation, demonstrate contrasting patterns of integration of AI into the work of public authorities, reflecting different political systems, management values and approaches to civil rights.

In the US, AI is used mostly to increase the transparency of government processes, modernize administrative services, and improve analytical tools. This approach helps to improve the interaction between government and society, in particular through open access to data and accountability.

In China, AI is mainly used for centralized monitoring, control and forecasting of social behavior. In particular, AI technologies allow the state to carry out large-scale surveillance of citizens, ensure public safety and efficiently allocate resources based on data about the needs of the population. Comparing these approaches provides a deeper understanding of how political and social contexts shape the role of AI in public administration, and what opportunities and challenges arise for governments using innovative technologies to support their governance goals.

The comparison of the approaches of the United States and China to the use of AI in public administration reveals a number of significant differences. In the U.S., the implementation of AI is oriented towards ethical principles, transparency, and accountability to the public. Government programs aim to improve service quality, particularly through automation, while strictly adhering to standards of privacy and human rights. In contrast, China uses AI to strengthen control over its population, as reflected in centralized monitoring programs and the analysis of citizens' behavior.

Key words: artificial intelligence, public administration, security, digital technologies, comparative analysis.

Постановка проблеми

Застосування штучного інтелекту (ШІ) у публічному управлінні в США та Китаї ілюструє два різні підходи до використання технологій для державного розвитку та управління. Ці країни, будучи світовими лідерами у сфері інновацій, демонструють контрастні моделі інтеграції ШІ в роботу державних органів, що відображає різні політичні системи, управлінські цінності та підходи до громадянських прав.

У США ШІ застосовується здебільшого для підвищення прозорості державних процесів, модернізації адміністративних послуг та вдосконалення аналітичних інструментів. Такий підхід сприяє покращенню взаємодії між урядом і суспільством, зокрема шляхом відкритого доступу до даних і підзвітності.

У Китаї ж ШІ використовується переважно для централізованого моніторингу, контролю та прогнозування суспільної поведінки. Зокрема, технології ШІ дозволяють державі здійснювати масштабний нагляд за громадянами, забезпечувати громадську безпеку та ефективно розподіляти ресурси на основі даних про потреби населення. Порівняння цих підходів дає змогу глибше зрозуміти, як політичні й соціальні контексти формують роль ШІ у публічному управлінні, та які можливості й виклики виникають для урядів, що використовують інноваційні технології для забезпечення своїх управлінських цілей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

У своїх дослідженнях Максименцева Н.О. говорить про те, що одним із важливих факторів, що перешкоджають прогресу у впровадженні технологій ШІ в публічному управлінні, є відсутність можливостей ШІ в організації. Авторка досліджує, якою мірою державні послуги і сфера публічного управління та обслуговування громадян різних країн транскордонно покладаються на інфраструктуру за межами їх власної юрисдикції, які включають країни в Азії, включаючи Тайвань, Європу, зокрема Україну, і Сполучене Королівство (Великобританію), яке є активним у цьому відношенні.

Бернд В. Вірц, Й.К. Вайер та К. Гейер розглядають виклики та можливості впровадження ШІ в державному секторі. Автори акцентують увагу на ефективності, прозорості та етичних питаннях, що виникають при впровадженні ШІ в публічне управління. Підходить для аналізу спільних викликів у різних країнах [1].

Тара Цянь Сун та Роні Медаль аналізують дискурси навколо ШІ у сфері державного управління, зокрема в контексті західних демократичних країн. Допомогає краще зрозуміти, як у США ведуться дискусії про етику, приватність і відповідальність держави за технологічні новації [2].

Матеріали і методи

Для детального розкриття теми роботи було використано ряд методів. Метод порівняльного аналізу дозволяє систематизувати інформацію про впровадження ШІ в публічному управлінні США та Китаю. За його допомогою можна виявити схожості й відмінності у стратегіях, пріоритетах, етичних засадах та правових обмеженнях щодо використання ШІ у двох країнах.

Контент-аналіз застосовується для дослідження офіційних документів, наукових статей, аналітичних звітів та медійних матеріалів. Це дозволяє ідентифікувати основні теми, напрями та тенденції у використанні ШІ в публічному управлінні, зокрема, особливості правового регулювання та етичних стандартів.

Метод аналізу документів використовується для дослідження офіційних політик, нормативних актів і рекомендацій, які формують правові основи для застосування ШІ в публічному управлінні в США та Китаї. Це дозволяє детально проаналізувати регуляторні особливості та пріоритети.

Соціологічний аналіз допомагає оцінити вплив впровадження ШІ на громадську думку, рівень довіри та задоволення громадян від використання новітніх технологій у державному управлінні. Може базуватися на вторинних даних (дослідження Pew Research Center, Gallup), що відображають ставлення населення до цифрових інновацій у різних країнах.

Метод системного підходу дозволяє досліджувати взаємозв'язки між технічними, правовими та соціальними аспектами впровадження ШІ, що дає змогу побачити вплив регуляторних і політичних рішень на функціонування державних інституцій.

Викладення основного матеріалу дослідження

В останні роки штучний інтелект (ШІ) набуває широкого поширення у різних сферах діяльності, зокрема й у державному управлінні. Його впровадження на державному рівні дає змогу підвищити ефективність та прозорість урядових процесів, оптимізувати управління ресурсами та покращити надання державних послуг. У цьому контексті особливий інтерес становить порівняльний аналіз досвіду застосування ШІ в публічному управлінні Сполучених Штатів Америки та Китайської Народної Республіки. Кожна з цих країн має власні пріоритети та підходи до впровадження ШІ, які відображаються в їхніх політиках, нормативній базі, а також у суспільному сприйнятті цієї технології. Вивчення цих підходів дозволяє не тільки побачити спільні та відмінні риси, але й окреслити можливості для адаптації найбільш ефективних рішень у публічному управлінні інших країн [3].

У США розвиток та впровадження ШІ у державному секторі має на меті підтримку інновацій, забезпечення ефективності адміністративних процесів та забезпечення прозорості для громадян. Одним з основних документів, що регулює ШІ у публічному управлінні, є Національна ініціатива зі штучного інтелекту, ухвалена Конгресом

у 2020 році. Цей документ визначає основні напрямки використання ШІ в урядових структурах, зокрема акцентуючи увагу на етиці та захисті приватності громадян. Важливим аспектом є те, що США акцентують увагу на забезпеченні прав людини та відповідності використання ШІ нормам етики [4].

Одним з ключових застосувань ШІ у США є автоматизація процесів обробки даних, зокрема у сфері охорони здоров'я та соціального забезпечення. Також ШІ використовується для підвищення безпеки держави: він допомагає аналізувати великі масиви даних, зокрема у сфері розвідки та захисту національних інтересів. Водночас США приділяють значну увагу дослідженню впливу ШІ на суспільство, що відображається у звітах таких установ, як Pew Research Center та Brookings Institution, а також у діяльності спеціальних етичних комітетів, які займаються питаннями прозорості та підзвітності державних програм, пов'язаних із ШІ.

Китай, на відміну від США, використовує ШІ в урядовому секторі з акцентом на контроль над громадянським суспільством та забезпеченням стабільності держави. Основні положення щодо застосування ШІ в державному управлінні прописані у Новому поколінні плану розвитку штучного інтелекту 2017 року. Згідно з цим планом, Китай активно інвестує у розвиток ШІ, розглядаючи його як стратегічну технологію для підвищення національної безпеки, економічного зростання та інноваційного розвитку [5].

Сфера застосування ШІ в Китаї включає різні аспекти: від автоматизації послуг надання державних сервісів до систем масового моніторингу громадян. Особливої уваги заслуговує система соціального кредиту, яка дозволяє державі оцінювати поведінку громадян на основі численних показників та приймати відповідні рішення щодо надання їм пільг або обмежень. Такий підхід, хоч і сприяє підвищенню соціальної дисципліни, викликає занепокоєння серед правозахисників, адже він обмежує права на приватність та свободу дій.

Китайське суспільство загалом позитивно ставиться до впровадження ШІ, що підтримується урядовою політикою, яка демонструє вигоди ШІ для економічного розвитку та безпеки. Однак, використання ШІ для контролю над громадянами піднімає питання етики та прав людини. Саме з цієї причини китайський підхід значно відрізняється від підходу США, де пріоритетним є захист індивідуальних прав громадян.

Порівняння підходів США та Китаю до використання ШІ у публічному управлінні виявляє ряд суттєвих відмінностей. У США впровадження ШІ орієнтоване на етичні принципи, прозорість та підзвітність перед суспільством. Урядові програми спрямовані на покращення якості послуг, зокрема за рахунок автоматизації, але з чітким дотриманням стандартів приватності та прав людини. У свою чергу, Китай використовує ШІ для зміцнення контролю над населенням, що відображається у централізованих програмах моніторингу та аналізу поведінки громадян [6].

Ще однією відмінністю є політика у сфері регулювання ШІ. США активно працюють над створенням етичних та правових стандартів для забезпечення безпеки та відповідального використання ШІ, водночас Китай зосереджується на розширенні функціональності ШІ та його інтеграції в управлінську діяльність, інвестуючи в розвиток технологій для досягнення національних цілей [7].

Висновки

Порівняльний аналіз використання ШІ в публічному управлінні США та Китаю демонструє різні підходи до регулювання та впровадження цієї технології, обумовлені політичними та культурними відмінностями. США акцентують увагу на захисті прав громадян, прозорості та етиці, тоді як Китай застосує ШІ як інструмент контролю, що спрямований на підтримання стабільності та підвищення ефективності державного управління.

Досвід обох країн є цінним для інших держав, які планують впроваджувати ШІ у публічному секторі. Поєднання переваг обох підходів може стати основою для розробки ефективних стратегій впровадження ШІ, які будуть орієнтовані на забезпечення ефективності управлінських процесів та захист прав громадян.

Список використаної літератури

1. Wirtz, B.W., J.C. Weyerer, and C. Geyer. Artificial Intelligence and the Public Sector—applications and Challenges. *International Journal of Public Administration*, 2019. 42 (7): 596-615. doi:10.1080/01900692.2018.1498103.
2. Sun, T.Q. and Medaglia, R. Mapping the Challenges of Artificial Intelligence in the Public Sector: Evidence from Public Healthcare. *Government Information Quarterly*, 2019. 36, 368-383. doi.org/10.1016/j.giq.2018.09.008
3. Максименцева Н.О., Максименцев М.Г. Штучний інтелект у публічному управлінні: переваги цифрових технологій та загрози суверенному інформаційному простору. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2024. № 2. doi.org/10.32702/2307-2156.2024.2.7.
4. Sun T., Medaglia R. Mapping the Challenges of Artificial Intelligence in the Public Sector: Evidence from Public Administration Discourse. *Government Information Quarterly*, 36(2), p. 368-383, 2019. doi.org/10.1016/j.giq.2018.09.008.
5. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), *Artificial Intelligence in Society*, OECD Publishing, Paris, 2019 doi.org/10.1787/eedfee77-en.
6. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). *Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence*. Paris: UNESCO, 2021. <https://www.unesco.org/en/articles/recommendation-ethics-artificial-intelligence>

7. H.R.6216 – 116th Congress (2019-2020): National Artificial Intelligence Initiative Act of 2020. (2020, March 12). <https://www.congress.gov/bill/116th-congress/house-bill/6216>.

References

1. Wirtz, B.W., J.C. Weyerer, and C. Geyer. (2019). Artificial Intelligence and the Public Sector—applications and Challenges. *International Journal of Public Administration* 42 (7): 596-615. doi:10.1080/01900692.2018.1498103.
2. Sun, T.Q. and Medaglia, R. (2019) Mapping the Challenges of Artificial Intelligence in the Public Sector: Evidence from Public Healthcare. *Government Information Quarterly*, 36, 368-383. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2018.09.008>
3. Maksymtseva, N.O., & Maksymtsev, M.H. (2024). Shtuchnyy intelekt u publichnomu upravlinni: perevahy tsyfrovoykh tekhnolohiy ta zahrozy suverennomu informatsiyomu prostoru [Artificial intelligence in public administration: advantages of digital technologies and threats to the sovereign information space]. *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok – Public administration: improvement and development*, 2. doi.org/10.32702/2307-2156.2024.2.7 [in Ukrainian].
4. Sun T., Medaglia R. (2019) Mapping the Challenges of Artificial Intelligence in the Public Sector: Evidence from Public Administration Discourse. *Government Information Quarterly*, 36(2), p. 368-383. doi.org/10.1016/j.giq.2018.09.008.
5. OECD (2019), *Artificial Intelligence in Society*, OECD Publishing, Paris, doi.org/10.1787/eedfee77-en.
6. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (2021). *Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence*. Paris: UNESCO. Retrieved from <https://www.unesco.org/en/articles/recommendation-ethics-artificial-intelligence>
7. H.R.6216 – 116th Congress (2019-2020): National Artificial Intelligence Initiative Act of 2020. (2020, March 12). <https://www.congress.gov/bill/116th-congress/house-bill/6216>.